

C170 – BIN13

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

11 maart 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, BESTUURSZAKEN,
INSTITUTIONELE EN BESTUURLIJKE HERVORMING
EN DECREETSEVALUATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijk tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de afschaffing van de zogenaamde Elia-heffing	1
Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de draagwijdte en interpretatie van omzendbrief BA 2006/02 betreffende beslissingen tijdens het jaar van de provincieraads-, gemeenteraads- en districtraadsverkiezingen	3

Voorzitter: de heer Kurt De Loor

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de afschaffing van de zogenaamde Elia-heffing

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het onderwerp van mijn vraag was vorige week tijdens de plenaire vergadering ook het onderwerp van een actuele vraag. Intussen is er al heel wat duidelijk geworden.

Op 23 november 2007 keurde de Vlaamse Regering na overleg met onder andere de federale overheid definitief een besluit goed dat beoogt eindafnemers van elektriciteit volledig vrij te stellen van de federale bijdrage ter compensatie van de inkomstenderving van de gemeenten door de liberalisering van de elektriciteitsmarkt. Dat werd in het verleden ook wel onterecht de Elia-heffing genoemd.

Deze vrijstelling werd toegekend vanaf 1 januari 2008. De inkomstenderving voor de gemeenten wordt gecompenseerd door een aanvullende dotatie in het Gemeentefonds. In De Tijd van 29 februari 2008 verscheen een artikel dat de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas, de CREG, een onderzoek gestart is op basis van informatie van energieadviesbureau Siemat Energy. Daaruit bleek dat diverse intercommunales nog steeds een bijdrage aanrekenen. Deze intercommunales zijn nog altijd een belangrijke schakel in het energielandschap. Zij bezitten en onderhouden de elektriciteitskabels op hun grondgebied, de meters en verdeelkasten enzovoort. Daarvoor worden ze vergoed met een distributienettarief, dat elke verbruiker terugvindt op zijn elektriciteitsfactuur.

In dat artikel staat: “Via die weg proberen ze nu de Elia-taks te recupereren. In hun actuele tarieven hebben de intercommunales bijna zonder uitzondering een ‘toeslag federale bijdrage’, ‘retributie gemeenten’ of ‘Elia-heffing’ opgenomen. Daardoor betalen Vlaamse gezinnen en bedrijven via hun stroomfactuur een ontorechte bijdrage aan de gemeentekas. De energiewaakhond CREG noemt de werkwijze van de intercommunales illegaal en vraagt dat de minister optreedt.”

Voordien had de CREG de bevoegdheid toe te kijken op de distributienettarieven, maar momenteel krijgen de intercommunales vrij spel. Volgens Siemat Energy, dat de praktijk ontdekte, is er een juridisch vacuüm aangezien de tarieven van de distributienetbeheerders door

niemand meer worden gecontroleerd nu de CREG dat niet meer mag. De opbrengst van de Elia-heffing vloeit nu echter niet naar de gemeenten, maar dient voor de terugbetaling van een voorschot dat de netbeheerders eind 2004 moesten betalen aan de CREG. Zo reageert althans de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) op het nieuws. “De Elia-heffing zat pas sinds juni 2005 in het elektriciteitstarief. Toch kregen de gemeenten die maand al een bedrag van 107 miljoen euro voor de periode sinds mei 2004. Dat gebeurde via een voorschot dat de netbeheerders eind december 2004 reeds moesten betalen aan de CREG”, aldus de heer Leroy van de VVSG.

De netbeheerders rekenden de Elia-heffing sinds juni 2005 effectief aan aan de leveranciers van elektriciteit, die ze factureerden aan hun klanten.

Om het voorschot van drie jaar geleden te kunnen recupereren, ondertekende aftredend minister van Energie Verwilghen trouwens nog een koninklijk besluit dat het tarief voor de Elia-heffing verlengde tot eind juni 2010. “De opbrengst daarvan zou niet meer naar de gemeenten gaan, maar dienen voor de terugbetaling van het voorschot”, aldus de heer Leroy.

Mijnheer de minister, bent u het ermee eens dat deze bijkomende bijdrage onwettig is of dat de Vlaamse beslissing op zijn minst verwarrend is? Oefent de Vlaamse overheid, met name het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, geen toezicht uit op dit soort beslissingen van die intercommunales, of is hier inderdaad sprake van een juridisch vacuüm? Wat is de rol van de VREG hierin? Zult u dit waar mogelijk aankaarten? Zult u indien nodig stappen ondernemen in uitvoering van uw toezichtsbevoegdheid ten aanzien van de onwettig optredende intercommunales en de naleving van de Vlaamse besluitvorming van 2007 afdwingen?

Intussen heb ik inzage gekregen in de verschillende tarieven die de verschillende netbeheerders aanrekenen. Hoe worden die verschillende tarieven bepaald? In hoeverre wordt gecontroleerd of er niet meer wordt geïnd dan de voorschotten waar men recht op heeft?

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: De heer Van Dijck heeft gelijk over wat hij aan het eind van zijn betoog zegt inzake die voorschotten. De distributienetintercommunales hebben eind 2004 hun voorschot betaald van 107 miljoen euro.

De Vlaamse Regering heeft terecht de Elia-heffing afgeschaft. Ze betaalt die nu rechtstreeks aan de ge-

meenten op basis van dezelfde verdeelsleutel. Het gaat hier over het voorschot dat terugbetaald moet worden en dat de distributienetbeheerders nu aanrekenen aan de verbruikers.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mijnheer de minister, mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik wil nog eens benadrukken dat, ondanks de inspanningen van de Vlaamse Regering om de Elia-heffing te compenseren, de lokale besturen nog altijd 200 miljoen euro minder inkomsten per jaar hebben. Die moeten ze op een of andere manier van de belastingbetaler vorderen voor hun noden en behoeften.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, in tegenstelling tot sommige krantenberichten en conform met wat de VVSG heeft vooropgesteld en wat inmiddels ook door de CREG is toegegeven, gaat het bij de Elia-bijdrage in het distributienetarief 2008 wel degelijk om de recuperatie van het voorschot van de netbeheerders aan de gemeenten, en gaat het niet om een onwettige bijkomende bijdrage.

De Elia-bijdrage die dus nu op de energiefactuur staat, recupereert alleen maar een voorschot dat de netbeheerders in 2004 hebben geprefinancierd. De Elia-heffing werd in mei 2004 ingevoerd, maar pas in juni 2005 werd een KB van kracht. De distributienetbeheerders schoten de elektriciteitsleveranciers daarmee, op last van de federale overheid, een 'overbruggingskrediet' voor, zodat de gemeenten hun geld toch tijdig zouden krijgen.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft mij een korte voorgeschiedenis bezorgd. De op 1 mei 2004 opgelegde Elia-heffing werd pas vanaf 1 juli 2005 effectief aan de leveranciers aangerekend. Bijgevolg waren de netbeheerders verplicht om acht maanden van 2004 en twee trimesters van 2005 vooruit te betalen.

Dat krediet vragen ze vandaag aan de elektriciteitsleveranciers terug, die het geld op hun beurt doorrekenen aan de consument. Voor de Vlaamse gemengde distributienetbeheerders gaat dit nog om 93 miljoen euro. De vanaf 1 juli 2005 effectief aan de leveranciers aangerekende Elia-heffing wordt in de omzet geboekt. De doorstorting ervan naar de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) is in de andere bedrijfskosten terug te vinden. Met ingang van 1 januari 2008 is de Elia-heffing afgeschaft.

De beslissing van de Vlaamse Regering van 23 november 2007 is in dit opzicht niet verwarrend. De vrijstelling van de Vlaamse overheid slaat op de Elia-heffing die men vanaf 2008 had kunnen innen. De distributienet-

beheerders mogen geen taks meer heffen op de gezinnen en de bedrijven, en de Vlaamse Regering wil de gemeenten hiervoor compenseren. De Vlaamse Regering heeft niets te maken met de afspraken die de federale overheid heeft gemaakt met de distributienetbeheerders over de modaliteiten waaronder het voorschot zou worden terugbetaald.

Als Vlaamse toezichthoudende overheid oefenen de regeringscommissaris en de minister van Binnenlands Bestuur enkel een algemeen toezicht uit over de tariefvoorstellen van de distributienetbeheerder en op het einde een algemeen toezicht op de rekening. De Vlaamse Reguleringinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) speelt geen rol in de tariefvoorstellen van de distributienetbeheerder.

De federale instantie CREG is nog steeds wettelijk bevoegd om op basis van het tariefvoorstel van de distributienetbeheerder een tarief vast te stellen, weliswaar beperkt door enkele recente uitspraken van het hof van beroep. Volgens de CREG zouden deze gerechtelijke beslissingen de bevoegdheden van de regulator om onredelijke kosten te verwerpen, volledig uithollen en zo zou er een juridisch vacuüm ontstaan.

De realiteit is echter genuanceerd. De netbeheerder dient jaarlijks een tariefdossier in. Kosten die als onredelijk kunnen worden bestempeld, worden door de regulator uit de tarieven geschrapt. Het hof van beroep te Brussel heeft deze bevoegdheid bevestigd, ook voor de betwiste afschrijvingen. Maar het verwerpen van onredelijke kosten moet wel op objectief verantwoorde gegevens steunen, niet op veronderstellingen. En als een andere overheid, bijvoorbeeld de regionale overheid, kosten oplegt, dan kan de federale regulator die niet als onredelijk afwijzen.

In een ander arrest wordt gesteld dat bij de beoordeling achteraf van de resultaten van de netbeheerder het democratisch vastgelegde wettelijk kader gerespecteerd moet worden. Zoals u waarschijnlijk ook uit de pers vernomen hebt, wil federaal minister van Energie Magette nu een wetsvoorstel indienen om de bevoegdheden van de CREG uit te breiden en te versterken.

Vlaanderen heeft de Elia-heffing voor gezinnen en bedrijven per 1 januari 2008 afgeschaft. Die beslissing werd genomen op 19 juli 2007 en op 23 november 2007 nog eens bevestigd. Dit wil zeggen dat de gemeenten door de Vlaamse Regering gecompenseerd worden voor de gedeerde inkomsten. De gezinnen sparen op jaarbasis 20 euro uit, de middenstand – kappers, slaggers, bakkers – sparen tussen 100 en 200 euro uit en de industrie al gauw een paar duizend euro. Wat nu gebeurd is, valt onder de federale verantwoordelijkheid. Als Vlaamse toezichthoudende overheid hebben we geen impact op tarifiering en prijszetting van de

energieprijzen. Dat is de verantwoordelijkheid van de CREG. De vragen moeten eigenlijk worden gesteld aan de federale minister van Energie.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Ik dank de minister voor zijn antwoord.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de draagwijdte en interpretatie van omzendbrief BA 2006/02 betreffende beslissingen tijdens het jaar van de provincieraads-, gemeenteraads- en districtraadsverkiezingen

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer de voorzitter, mijn vraag om uitleg betreft het informatiebeleid van steden en gemeenten en de verhouding tussen informatie en politieke propaganda.

Dit is een delicaat punt. In deze periode van het jaar worden heel wat beleidsplannen beschreven. Ik heb dit in verschillende steden en gemeenten gecontroleerd. Vaak wordt hierover met de burger gecommuniceerd. Op zich is communicatie met de burger uiteraard een goede zaak. De vele beleidsplannen worden via websites en gemeentelijke infobladen aan de bevolking bekendgemaakt. Het is een goede zaak dat onze burgers op de hoogte worden gehouden van wat het bestuur in hun stad of hun gemeente beoogt. De burgers mogen weten welke plannen de meerderheid nog voor ogen heeft.

Afhankelijk van de eigen positie in de lokale politiek verschilt de perceptie van dergelijk informatiebeleid blijkbaar vaak. *(Opmerkingen)*

Ik wil even naar het verleden reminisceren. Ik heb ooit deel uitgemaakt van een organisatie die de belangen van de steden en de gemeenten verdedigt. Ik heb het begin van het informatiebeleid meegemaakt. Ik heb steun verleend aan de gemeentelijke informatieambtenaren in deze werkgroepen of, beter gezegd, zelfhulpgroepen om een informatiebeleid te ontwikkelen. Ik blijf er immers bij dat lokale besturen de bevolking zo goed mogelijk moeten informeren.

Ik vind echter dat de grens tussen informatie en promotie voor de meerderheid duidelijk zeer dun is. *(Opmerkingen van de heren Kris Van Dijck en Jan Verfaillie)*

Het gaat hier om fair play. De vraag is in welke mate in tegenspraak moet worden voorzien en in welke mate andere visies aan bod moeten komen. Ik verwijs in dit verband naar de omzendbrief die de minister in 2006 naar aanleiding van de gemeente-, provincie- en districtraadsverkiezingen heeft verzonden. In deze omzendbrief vraagt de minister de verschillende betrokken overheden – en ik citeer: “de nodige kiesheid aan de dag te leggen. Deze informatiekanaalen hebben namelijk tot doel de bevolking op een neutrale en objectieve wijze te informeren over de organisatie en de werking van de diensten en over de gemeentelijke en provinciale activiteiten. Het zijn officiële publicaties van de overheid en niet van de zittende meerderheid. Het gemeentelijk of provinciaal infoblad of enige andere publicatie verspreid met financiële of andere middelen van de gemeente of de provincie kan dan ook niet politiek gekleurd zijn. Een verstandig bestuur legt zichzelf ter zake uit eigen beweging strenge regels op.”

Mijnheer de minister, ik probeer mijn vragen zo ongekleurd mogelijk te stellen. Wat is de draagwijdte van de omzendbrief? Geldt de omzendbrief ook buiten de periodes die de aanloop naar de gemeente-, provincie- of districtraadsverkiezingen vormen? Heeft de omzendbrief verordenende kracht? Kunt u de steden en gemeenten die zich niet aan de regels houden op de vingers tikken? Betreft het hier gewoon een richtlijn waar de betrokken overheden zich bij voorkeur aan zouden moeten houden? In dat geval zou het om niets meer dan een soort aanbeveling gaan. Mag een meerderheid meer dan de helft van een stadskrant gebruiken om het eigen beleid voor te stellen zonder de oppositie enig weerwoord te bieden? Is het normaal dat een burgemeester zich in het eigen informatieblad uitgebreid laat interviewen?

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mijnheer de voorzitter, ik dank de heer Caron voor zijn vraag om uitleg. Hij heeft me op ideeën gebracht. *(Gelach)*

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Mijnheer de voorzitter, ik ben nog nooit in mijn eigen gemeentelijk informatieblad geïnterviewd.

Ik heb begrip voor de vragen van de heer Caron. Ik stel me evenwel de vraag in welke mate er problemen rijzen. Mij lijkt het evident dat in een gemeentelijk infoblad wordt meegedeeld wat er is beslist. In mijn gemeente verloopt die communicatie sec en objectief. De teksten vermelden niet of een plan unaniem of enkel door de meerderheid is goedgekeurd. Het is evident dat al die beslissingen minstens door de meerderheid zijn genomen.

Het lijkt me nodig een zekere kiesheid aan de dag te leggen. Ik vind dit evenwel een punt dat binnen een gemeentebestuur zelf moet worden besproken. Jaren geleden, bij de oprichting van het gemeentelijk infoblad in mijn eigen gemeente, is de vraag gesteld een redactie-comité op te richten. Na een korte testperiode is besloten dat de redactie van een gemeentelijk infoblad tot de functies van de ambtenaren behoort. Het mag en moet minder politiek gekleurd zijn. Bij mijn weten zijn er hiermee weinig problemen. Het is natuurlijk mogelijk dat de minister andere indicaties heeft gekregen.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, veel aanwezigen hebben ervaring met de lokale politiek. Ik heb hier heel wat blikken van begrip, erkenning en herkenning gezien, en sommigen hebben zelfs nieuwe ideeën opgedaan.

Ik ben zelf al twintig jaar als verkozen mandataris actief op het lokale vlak. Ik ben mijn politieke carrière als woordvoerder op een kabinet begonnen. We mogen nooit vergeten dat het brede publiek niet-tegensprekelijke informatie snel onder de noemer reclame klasseert. De bevolking gaat er dan bijvoorbeeld van uit dat wij via dat infoblad onze meerderheid kopen. We mogen het brede publiek nooit onderschatten. Mensen hebben snel door dat die kritische toon, hetzij op journalistiek vlak, hetzij vanuit de oppositie, niet aanwezig is. Zij kunnen vrij goed het kaf van het koren scheiden. Mensen kunnen het onderscheid maken tussen iemand die wordt ondervraagd door een journalist, hetzij de lokale correspondent van de krant in de gemeente, hetzij de medewerker van de regionale televisie, hetzij beroepsjournalisten op het nationale niveau enerzijds, en iemand die reclame koopt binnen de weekkrant of de schepen die het woord vooraf mag schrijven in het gemeentelijke infoblad anderzijds. Mensen maken dat onderscheid heel correct, zelfs al hebben ze geen journalistieke achtergrond en zijn ze niet vertrouwd met de wetmatigheden van de mediamaatschappij.

Mijnheer Caron, de omzendbrief waarnaar u verwijst, heeft betrekking op “Beslissingen tijdens het jaar van de provincieraads-, gemeenteraads- en districtraadsverkiezingen”. Die brief is dan ook gemaakt in functie van de verkiezingsperiode. Daarbij heb ik duidelijk de aandacht willen vestigen op de noodzaak om, als algemene regel van behoorlijk bestuur, in dat jaar de nodige voorzichtigheid in acht te nemen.

Met deze richtlijn doe ik uiteraard geen afbreuk aan het feit dat de besturen, ook buiten electorale periodes, eenzelfde aandacht moeten besteden aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Trouwens, in de omzendbrief wordt ook expliciet verwezen naar de periodes waarin geen verkiezingen plaatshebben. Het neutraliteits- en voorzichtigheidsprincipe is altijd van toepas-

sing. Men kan dus tijdens een verkiezingsjaar geen overzicht opnemen in het gemeentelijke infoblad van alle investeringen die zijn gebeurd inzake culturele infrastructuur, sportinfrastructuur, verkeersveiligheid, rioleringswerken, enzovoort. In het verleden gebeurde dat vaak, maar daar dienen de verkiezingsfolders voor en niet de gemeentelijke infobladen.

Het is belangrijk dat de omzendbrief een duidelijk signaal geeft dat de gemeenschapsgelden correct moeten worden gebruikt. Dat is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de besturen zelf. Het komt bijgevolg in eerste orde aan henzelf toe om in te grijpen tegen mogelijke misbruiken. Uiteraard kan, in geval van ernstige klachten, ook een beroep worden gedaan op het bestuurlijk toezicht. Als de gouverneur of ikzelf een klacht ontvangen, wordt die onderzocht en kunnen eventueel maatregelen worden genomen, in voorkomend geval zelfs door bijvoorbeeld de uitgaven die voor particuliere doeleinden gebruikt zijn, waaronder ook politieke propaganda, uit de rekeningen te verwerpen. De kosten voor de uitgifte van het gemeentelijke infoblad voor de maand juni, voorafgaand aan de verkiezingsmaand oktober, worden niet betaald door de gemeente, maar wel door diegenen die de redactie voor hun rekening hebben genomen, meer bepaald het uit-tredend college van burgemeester en schepenen.

Het is mijns inziens niet verkeerd dat het bestuur via het gemeentelijke infoblad de bevolking informeert over het beleid dat de gemeente voert. Veel hangt daarbij af van de wijze waarop de informatie wordt verstrekt, en niet zozeer van het aantal bladzijden dat aan die informatie wordt besteed. De essentie is dat dit op een neutrale en objectieve wijze gebeurt. Het voorzichtigheids- en neutraliteitsprincipe moet daarbij voor ogen worden gehouden. Het gaat om officiële publicaties van de overheid en niet van een zittende meerderheid, zodat het organiseren van antwoorden of wederwoorden van de oppositie zelfs niet aan de orde is.

Het infoblad mag geen politiek blad zijn. Het is dus niet de bedoeling dat meerderheid en oppositie een aantal bladzijden van dat infoblad vullen. Dan wordt dat blad een politiek blad en gaat het effect van een infoblad verloren. Een infoblad mag geen politiek blad zijn. Gemeentelijke infobladen hebben tot doel de bevolking op een neutrale en objectieve wijze te informeren over de organisatie en de werking van de diensten en over de gemeentelijke of provinciale activiteiten. Een verstandig bestuur legt zichzelf uit eigen beweging strenge regels op. Enkel dan kan een onafhankelijke redactionele bijdrage gewaarborgd zijn. Bij officiële overheidsinformatie moet elke schijn van partijdigheid worden geweerd.

Die principes moeten altijd aan de oppervlakte liggen. We mogen het publiek trouwens niet onderschatten. Dat kan heel duidelijk het verschil maken tussen poli-

tieke propaganda enerzijds en zakelijke gemeentelijke informatie anderzijds.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer de minister, het gaat hier uiteraard over deontologie. Een bestuurder moet zichzelf een soort ethiek opleggen en de infokanalen neutraal en objectief gebruiken. Ik heb echter geen duidelijk antwoord gekregen op mijn vraag of een burgemeester geïnterviewd kan worden in het eigen informatieblad.

Minister Marino Keulen: Op zich kan ik dat niet uitsluiten. Stel dat de gemeente Lanaken een eigen voorpost van de brandweer wil organiseren, dan moet het kunnen dat de burgemeester daar tekst en uitleg bij geeft. Dat moet wel op een zakelijke manier gebeuren. Daarbij moet ook het zorgvuldigheidsprincipe worden gehanteerd. Zo kan het niet dat de burgemeester bij elke publicatie over elke nieuwe zaak wordt geïnterviewd. Een zetelend burgemeester kan daar best niet mee overdrijven. Het mag dus niet systematisch gebeuren en moet beperkt blijven tot het zakelijk informeren van de lezer.

De voorzitter: De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes: Het hangt er ook van af wie die vraag stelt en waar die vraag wordt gesteld. Als de heer Verfaillie op een bepaald moment een idee heeft, dan verwacht ik dat ook in het infoblad van Veurne. Als hetzelfde gebeurt in Bredene, dan zal diezelfde CD&V wellicht een klacht indienen bij de minister.

De heer Jan Verfaillie: Ons gemeentelijk informatieblad geeft de gemeentelijke beslissingen weer, maar bijvoorbeeld niet wie voor en wie tegen stemde. Verder vinden we daarin de activiteitenkalender van de verenigingen, foto's van gouden bruiloften en vieringen bij het stadsbestuur. Ik heb nog nooit, met uitzondering van het januarinumnummer waarin ik iedereen een voorspoedig en gezond Nieuwjaar wens, persoonlijk het woord gevoerd in ons gemeentelijk infoblad.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over het laattijdig of niet afleveren van het visum van de gemeenteontvanger of financieel beheerder bij het aangaan van financiële verbintenissen in hoofde van de gemeentebesturen

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mijnheer de minister, mijnheer de voorzitter, geachte collega's, we zijn allemaal

voorzitter van een goed lokaal bestuur, en we willen dat die lokale besturen goed en efficiënt kunnen werken.

Om de problematiek te schetsen, wil ik het Gemeentedecreet citeren. Artikel 160, paragraaf 2, van het Gemeentedecreet stelt het volgende: "De voorgenomen financiële verbintenissen zijn onderworpen aan een voorafgaand visum, voordat enige verbintenis kan worden aangegaan. De financieel beheerder onderzoekt de wettigheid en regelmatigheid van deze voorgenomen financiële verbintenissen in het kader van zijn opdracht bedoeld in artikel 94, ten eerste. Hij verleent zijn visum, indien uit dit onderzoek de wettigheid en regelmatigheid van de voorgenomen verbintenis blijkt.

De gemeenteraad bepaalt de nadere voorwaarden waaronder de financieel beheerder de controle, bedoeld in het tweede lid, uitoefent. De gemeenteraad kan binnen de perken die vastgelegd zijn door de Vlaamse Regering, bepaalde categorieën van verrichtingen van dagelijks bestuur uitsluiten van de visumverplichting. Verrichtingen die door de gemeenteraad overeenkomstig het derde lid zijn uitgesloten van de visumverplichting, kunnen door de betrokken budgethouder en, indien de betrokken budgethouder het college van burgemeester en schepenen is, door een lid van het college wanneer het stemgedrag niet wordt genotuleerd, voordat enige verbintenis werd aangegaan, worden voorgelegd aan de financieel beheerder. In dat geval wordt gehandeld overeenkomstig het tweede lid".

We stellen vast dat er soms problemen zijn met het al dan niet verlenen van een visum en met het feit dat er geen enkele wettelijke en/of decretale termijn is bepaald. Het komt erop neer dat de ontvanger/financieel beheerder de gemeentebesturen in een aantal gevallen daadwerkelijk kan blokkeren als hij bij het aangaan van financiële verbintenissen in hoofde van de gemeentebesturen, het visum laattijdig aflevert of in een aantal gevallen zelfs weigert om het visum af te leveren.

De door het bevoegde orgaan getroffen beslissingen kunnen dan totaal geen uitwerking krijgen, en de gemeentebesturen zijn dan niet langer schepenen die op het water varen, maar slechts op het water dobberen. Het is inderdaad niet ondenkbaar dat dossiers dan gewoon in het slop komen te zitten omdat het visum of de weigering van een visum van de ontvanger/financieel beheerder langdurig op zich laat wachten of omdat de ontvanger/financieel beheerder in een aantal gevallen helemaal geen visum aflevert of zelfs wil afleveren.

Indien de ontvanger/financieel beheerder weigert om een visum af te leveren, biedt de overrulingsprocedure uit artikel 161 van het Gemeentedecreet geen soelaas, aangezien in dat geval de ontvanger/financieel beheerder een weigering van visum moet hebben afgeleverd. Hij moet met andere woorden iets hebben afgeleverd.

Wat gebeurt er dus indien de gemeenteontvanger/financieel beheerder gewoon blijft stilzitten? Voor tal van dossiers is het dus mogelijk dat het visum dan uitblijft waardoor de beslissingen niet uitvoerbaar zijn, vermits men niet omheen het visum of desgevallend de weigering van visum kan.

Mijnheer de minister, ondertussen weet ik dat tal van gemeentebesturen met zulke situaties geconfronteerd worden. Welke concrete initiatieven zult u nemen zodat er een termijn wordt vastgelegd waarbinnen de ontvanger/financieel beheerder wordt verplicht om voor voorgenomen financiële verbintenissen zijn visum of desgevallend weigering van visum af te leveren? Zijn de beslissingen van de gemeenteraad van de diverse gemeentebesturen rechtsgeldig indien de raad zelf een termijn bepaalt waarbinnen het visum of de weigering van een visum moet worden afgeleverd? Is een lagere norm dan in principe niet in strijd met een hogere norm, het Gemeentedecreet, hoewel het Gemeentedecreet geen termijn oplegt? Zal de administratie concrete initiatieven ontwikkelen om dit gevoelig punt op te lossen, eventueel binnen de werkgroep Binnenlands Bestuur?

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, dit is een interessante vraag, maar het zou nuttig zijn als u concrete gevallen kon aanhalen, want we krijgen geen melding van dit probleem. Ik wil u ook zeggen dat de VVSG geen vragende partij is voor vastgelegde termijnen.

Het verlenen of het weigeren van een visum door de financieel beheerder, naar aanleiding van een voorgenomen financiële verbintenis van een budgethouder, is in artikel 160, artikel 2, van het Gemeentedecreet inderdaad niet aan een termijn gekoppeld. Het derde lid van deze paragraaf bepaalt echter wel dat de gemeenteraad zelf nadere voorwaarden kan bepalen waaronder de financieel beheerder zijn wettigheids- en regelmatigheidscontrole moet uitoefenen. Het was ook de bedoeling van het Gemeentedecreet om dit over te laten aan de lokale besturen.

De decreetgever heeft niet nader bepaald wat deze voorwaarden kunnen zijn, zodat de gemeenteraden die zelf kunnen invullen en specificeren. Dat past in de algemene uitgangspunten van het Gemeentedecreet, namelijk een algemeen kader vastleggen waar de gemeenten zelf, in functie van de behoeften van het bestuur, nadere invulling aan kunnen geven. Het lijkt mij in dit verband logisch en aangewezen dat de gemeenteraad, met het oog op een vlotte en efficiënte werking van de gemeentelijke administratie, onder meer de termijn bepaalt waarbinnen de financieel beheerder moet beslissen over het al dan niet verlenen van zijn visum. Deze termijn zal wellicht niet altijd uniform zijn, maar kan

verschillen naargelang de aard, de complexiteit en de omvang van de voorgenomen financiële verbintenis. Hij kan ook afhangen van het aantal te onderzoeken dossiers in het bestuur. Dit kan bijgevolg ook verschillen van gemeente tot gemeente. Een financieel beheerder die moet oordelen over een investering voor de bouw van een zwembad, zal daarvoor meer tijd nodig hebben dan voor een visum voor de aankoop van kantoormeubilair.

De gemeenteraad bepaalt deze termijn het best in nauw overleg met de financieel beheerder en de gemeentesecretaris. Het Gemeentedecreet vertrekt immers vanuit een samenwerkingsmodel, zowel tussen de politiek en de administratie als tussen de financieel beheerder en de gemeentesecretaris. De problematiek van de controle van de wettigheid en de regelmatigheid van de voorgenomen verbintenissen zal ook zijn vertaling vinden in de processen die opgenomen zijn in het interne controlesysteem. Aangezien deze processen verschillen per bestuur, is het aangewezen dat elk bestuur dit individueel en op maat van de eigen organisatie kan bepalen.

Het lijkt mij dan ook allerminst aangewezen dat de decreetgever zelf de voorwaarden, waaronder ook de termijn, zou bepalen waarbinnen de financieel beheerder zijn wettigheids- en regelmatigheidscontrole moet uitoefenen in de verschillende gemeenten die immers eveneens onderling sterk verschillen. Het ligt dan ook niet in mijn bedoeling om hieromtrent verdere wetgevende initiatieven te nemen.

Ik wil wel benadrukken dat het onderzoeken van de wettigheid en de regelmatigheid van een voorgenomen financiële verbintenis, wat moet leiden tot het verlenen of het weigeren van een visum, een belangrijk onderdeel is van het takenpakket van de financieel beheerder. Die opdracht is overigens uitdrukkelijk bepaald in het decreet. Dit is des te belangrijker omdat de budgethouder geen verbintenis kan aangaan zonder het visum van de financieel beheerder of, in geval van overruling, van het college van burgemeester en schepenen. De financieel beheerder kan zich bijgevolg niet aan zijn bij decreet bepaalde taak onttrekken door de afgesproken termijn te laten verstrijken. Indien hij moedwillig nalaat dit onderdeel van zijn taak te vervullen, dan maakt die vaststelling deel uit van zijn functioneringsevaluatie. Als een financieel beheerder voortdurend zou kiezen voor het conflict en de impasse, dan moet dit worden besproken en worden opgenomen in zijn evaluatie zodat er maatregelen kunnen worden genomen.

Een financieel beheerder kan niet zomaar zijn wil opleggen of zijn kleine oorlog voeren. Dat kan niet straffeloos gebeuren. Hij zal op zeker ogenblik met de gevolgen van zijn stilzitten worden geconfronteerd. Het bestuur moet de financieel beheerder uiteraard een correcte termijn geven om zijn opdrachten naar

behoren te kunnen uitvoeren. In ultieme omstandigheden is het mogelijk tuchtmaatregelen te nemen. De ambtenaar kan de goede werking van het bestuur niet blokkeren.

Een bestuur met concrete vragen over dit onderwerp kan steeds bij mijn administratie terecht. De helpdesk biedt gemeenten de nodige coaching en ondersteuning. De permanente werkgroep Financiën, waar vertegenwoordigers van de provinciale afdelingen van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur deel van uitmaken, zal deze problematiek nader onderzoeken. Indien nodig kunnen mijn diensten nadere toelichting geven. Specifieke problemen mogen steeds worden gesignaleerd. We blijven graag op de hoogte.

Uit navraag is gebleken dat de VVSG op dit ogenblik geen voorstander is van de opname van termijnen in het decreet. De VVSG vindt dat we moeten opletten. Vaak gaat het om een specifiek probleem in een of andere gemeente. Stringente bepalingen zouden alle gemeenten binden, inclusief de 307 Vlaamse gemeenten waar alles in feite vlot verloopt. Dit is een toepassing van het principe van het behoorlijk bestuur. We mogen dit niet overboord gooien.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Ik dank de minister voor zijn uitgebreid en zeer duidelijk antwoord. Volgens mij rijzen op het werkveld heel wat problemen. Ik denk dat de minister de komende dagen hier meer informatie over zal ontvangen. Het stilzitten van de financieel beheerder kan een belangrijk probleem zijn.

Ik heb vastgesteld dat de minister mijn tweede vraag bevestigend heeft beantwoord. De gemeenten beschikken over de nodige autonomie om die termijnen vast te leggen. Het lijkt me belangrijk hiermee rekening te houden. Heel wat gemeenten kunnen in de nabije toekomst een oplossing voor de huidige problemen bedenken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
